

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

Jätteiden kansainväliset siirrot

Johdanto

Jätteitä siirretään maasta toiseen niiden hyödyntämistä tai loppukäsittelyä varten. Jätteiden kansainvälisistä siirroista on säädetty EU:n jätteesiirtoasetuksessa (JSA (EY) N:o 1013/2006). Asetus sisältää sekä Baselin vaarallisten jätteiden siirtoja koskevan sopimuksen että OECD:n hyödynnettävien jätteiden siirtoja koskevan päätöksen edellyttämät säännökset. Jätelaissa (646/2011) on näitä täydentäviä säännöksiä.

Jätteiden siirtäminen maasta toiseen on osittain kokonaan kielletty. Kiellot perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansainvälisiin sopimuksiin tai maiden omaan lainsäädäntöön.

1 Jätteiden vientiin ja tuontiin liittyvät kiellot ja rajoitukset

Jätteen vienti **loppukäsiteltäväksi** EU:n tai EFTA-maiden (Norja, Islanti, Liechtenstein, Sveitsi) ulkopuolelle on kielletty. Kielto koskee kaikkia jätteitä koostumuksesta ja vaaraominaisuuksista riippumatta. Siten esimerkiksi jätteen vienti Yhdysvaltoihin tai Venäjälle loppukäsiteltäväksi on kiellettyä.

Jätteen tuonti Suomeen **loppukäsiteltäväksi** muista kuin Baselin sopimuksen osapuolimaista on pääsääntöisesti kielletty. Baselin sopimuksen on ratifioinut 191 maata, mutta esimerkiksi Yhdysvallat ei ole sopimuksen osapuoli.

Vaarallisen jätteen vienti **hyödynnettäväksi** muuhun kuin EU- tai OECD-maahan on kielletty. OECD:n jäsenmaita on kaikkiaan 38. EU:n ulkopuolisia jäsenmaita ovat Australia, Chile, Costa-Rica, Islanti, Iso-Britannia, Israel, Japani, Kanada, Kolumbia, Korean tasavalta, Meksiko, Norja, Sveitsi, Turkki, Uusi-Seelanti ja Yhdysvallat.

Joissain OECD-maissa ns. vihreitä jätteitä on määrätty kansallisella lainsäädännöllä lupamenettelyn piiriin. Mikäli jokin ns. vihreä jäte ei vaadi jättesiirtolupaa Suomessa, se ei automaattisesti tarkoita, ettei tuonti tai vienti voisi olla luvanvaraista.

OECD:n ulkopuolisia maita koskevat **maakohtaiset ns. vihreiden jätteiden tuontirajoitukset ja valvontamenettelyt** on koottu komission asetukseen (EY) N:o 1418/2007, jonka viimeisin päivitetty versio löytyy [Jättesiirtolainsäädäntö \(ymparisto.fi\)](#).

2 Jätteiden siirtoon liittyvät menettelyt

Jos aine tai esine luokitellaan jätteeksi, sen siirtäminen maasta toiseen tarvitsee joko

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

jätesiirotuluvan lähtömaan, kauttakulkumaan sekä vastaanottavan maan viranomaiselta tai siirtoon sovelletaan ns. vihreiden siirtojen menettelyä. Lupamenettely koskee vaarallisten sekä luokittelemattomien jätteiden siirtoja ja ns. vihreiden siirtojen menettely tiettyjä hyödynnettäviä vaarattomia jätteitä. Molempia menettelyjä sovelletaan sekä EU:n sisällä tapahtuviin siirtoihin että unionista vietäviin tai unioniin tuotaviin jätteisiin.

Mikäli kyse on jätesiiirrosta loppukäsittelyyn, tarvitaan aina lupa, riippumatta siitä onko jätteillä vaaraominaisuuksia vai ei.

Kaikkien kuljetusyritysten, jotka kuljettavat ammattimaisesti jätettä Suomessa, on oltava merkittyinä jätehuoltorekisteriin Suomessa. Ote jätehuoltorekisteristä on pidettävä mukana kuljetuksen aikana ja esitettävä pyynnöstä valvontaviranomaiselle.

2.1 Lupamenettelyn piiriin kuuluvat jätteet

Lupamenettelyn piiriin kuuluvissa jätesiiirroissa seuraavien asiakirjojen on seurattava jätteen mukana tai oltava saatavilla:

- alkuperäinen siirtoasiakirja (Movement document) ([JSA:n Liite IB](#)), joka voi olla sähköisesti saatavilla ja sähköisesti allekirjoitettu
- kopiot lähtömaan ja vastaanottajamaan viranomaisten (sekä mahdollisten kauttakulkumaiden viranomaisten) siirtoa koskevista päätöksistä, joiden liitteenä on kopio ilmoitusasiakirjasta, jossa on viranomaisen hyväksyntä kohdassa 20. (Notification document, ([JSA:n Liite IA](#))).

Lupapäätöksen liitteenä olevissa asiakirjoissa on lueteltu ko. jätesiiirtoon hyväksytyt kuljettajat. Päätöksessä hyväksytty kuljettaja tulee olla merkittynä myös kuljetuksen mukana olevaan siirtoasiakirjaan.

Tullin tulee varmistaa siirron laillisuus toteamalla näiden asiakirjojen olemassaolo.

Kun jätteitä siirretään EU:n ulkopuolelle, unionin lähtömaan ja tarvittaessa kauttakulkumaan toimivaltaiset viranomaiset (Suomessa Suomen ympäristökeskus, jäljempänä Syke) lähettävät jäljennöksen siirtoa koskevasta päätöksestään yhteisön vientitullitoimipaikalle ja poistumistullitoimipaikalle. Lisäksi kuljetuksen suorittajan on toimitettava vienti- ja poistumistullitoimipaikoille kopio siirtoasiakirjasta.

Syke lähettää unionin ulkopuolelta tuotavia jätteitä koskevat lupapäätökset tiedoksi saapumistullitoimipaikkaan.

Jätteensiirtoasetuksessa (artiklat 35, 38, 42 ja 44) on säädökset EU:n saapumis- ja poistumistullitoimipaikkoja koskevasta siirtoasiakirjojen leimauksesta ja kopioiden lähettämisestä jätesiirotojen vastuuviranomaisille. Siirtoasiakirjojen lähettämisestä Sykelle sovitaan tapauskohtaisesti Tullin kanssa.

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

2.1.1 Poikkeus luvanvaraisuudesta

Lupamenettelyä ei sovelleta muutoin luvanvaraiseen jätteeseen, jos korkeintaan 25 kg:n jäte-erä siirretään laboratorioanalyysia varten. Näissä tapauksissa jättesiirtoluvan sijaan tulee mukana olla ns. vihreän jätteen siirrossa käytettävä asiakirja (liite VII) (ks. 2.2).

2.2 Ns. vihreät jätteet

Ns. vihreässä jäteluettelossa (jätteesiirtoasetuksen liitteet III, IIIA, EU:ssa myös liite IIIB) mainittuihin hyödynnettäviin jätteisiin sovelletaan jätteiden valvonnasta annettuja yleisiä säädöksiä (JSA artikla 18):

- jätteen mukana on oltava jätteesiirtoasetuksen liitteen VII mukainen asiakirja ([Liite VII](#)). Tämä voi olla myös sähköisesti saatavilla ja sähköisesti allekirjoitettu.
- jätteen siirron järjestävän henkilön on allekirjoitettava yllä mainittu asiakirja ennen siirtoa
- lisäksi jätteen siirron järjestävän henkilön ja jätteen vastaanottajan on solmittava jätteesiirtoasetuksen mukainen sopimus. Sopimus on esitettävä viranomaisille pyynnöstä.

Vihreä jäteluettelo on positiiviluettelo eli ainoastaan niitä jätteitä, jotka on mainittu luettelossa, saa siirtää hyödynnettäväksi ilman lupamenettelyä. Ne hyödynnettäväksi siirrettävät jätteet, joita ei mainita vihreässä luettelossa, kuuluvat sitä vastoin lähes poikkeuksetta lupamenettelyn piiriin.

Vihreään jäteluetteloon on sisällytetty sellaisia jätteitä, joiden siirroista maasta toiseen hyödynnettäväksi ei todennäköisesti aiheudu riskiä ympäristölle. Tällaisia jätteitä ovat esimerkiksi metalliromu, jättepaperi ja käsittelemättömän puun jäte. Niitä saa pääsääntöisesti siirtää EU- tai OECD:n jäsenmaasta toiseen noudattamalla vihreiden siirtojen menettelyä.

2.2.1 Poikkeukset ja rajoitukset

Vietäessä vihreässä jäteluettelossa mainittuja jätteitä hyödynnettäväksi EU:n tai OECD:n ulkopuolisiin maihin on lisäksi tarkistettava, ettei niiden vientiä määrätä lupamenettelyn piiriin tai kielletä komission asetuksella (EY) N:o 1418/2007. Koska komission asetusta päivitetään, on syytä käyttää asetuksen konsolidoitua versiota (ks. kohta Lainsäädäntöä).

Yleisiä tietojen antamista koskevia vaatimuksia, sovelletaan hyödynnettäväksi tarkoitettujen ns. vihreiden jätteiden siirtoihin, mikäli siirrettävän jätteen määrä on yli 20 kg. Korkeintaan 20 kg:n vihreiden jätteiden siirron mukana ei tarvitse olla liitettä VII.

Vihreiden siirtojen menettelyä noudatetaan EU:n sisäisissä siirroissa myös jätteille, jotka on lueteltu JSA:n liitteessä IIIB.

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

Vihreiden siirtojen menettely edellyttää, ettei jäte ole siinä määrin vieraan aineen saastuttama, että sillä olisi vaaraominaisuuksia tai jäte olisi muuttunut hyödyntämiskelvottomaksi.

3 Jättesiirtojen valvonta

Syke on toimivaltainen viranomainen kansainvälisissä jättesiirroissa Suomessa. Syken lisäksi Tulli ja poliisi valvovat jätteiden kansainvälisiä siirtoja. Tulli valvoo Euroopan unionin ulkopuolelle vietäviä tai sieltä tuotavia jätteitä eräkohtaisesti.

Valvonnan kohteen eli jätteen tunnistaminen ei ole aina helppoa. Vuoden 2016 alusta alkaen viejällä on ollut velvollisuus osoittaa, ettei kyseessä ole jättesiirto. Velvollisuus koskee kaikkea ainetta sekä esineitä. Jos viejä ei pysty asiakirjatodistein todistamaan, ettei kyse ole jätteestä, kohdellaan vientiä tai tuontia (laittomana) jättesiirtona. Jos kyseessä on jättesiirto, niin siirron edellytykset tulee selvittää.

Mikäli aine tai esine on luokiteltu jätteeksi, selvitetään, siirretäänkö jäte hyödynnettäväksi vai loppukäsiteltäväksi. Jos jäte siirretään loppukäsiteltäväksi, tarvitaan aina lupa.

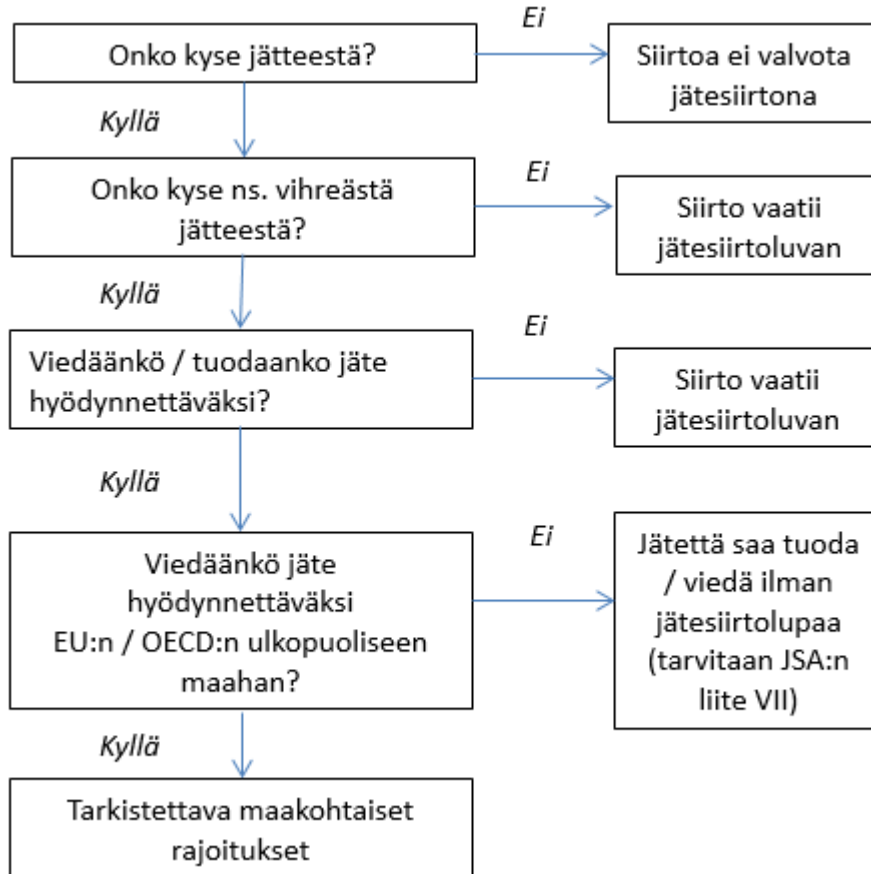
Lupamenettelyn piiriin kuuluvien jätteiden siirroissa alkuperäisen siirtoasiakirjan sekä lupapäätöksien ja ilmoitusasiakirjojen kopioiden on seurattava jätteen mukana eli Tullin tulee varmistaa siirron laillisuus toteamalla näiden asiakirjojen olemassaolo.

Jätteitä siirretään enimmäkseen hyödynnettäviksi. Tällöin tarkastetaan, onko jäte mainittu ns. vihreässä jäteluettelossa (ks. jätteesiirtoasetus liite III tai IIIA). Jos jäte on mainittu ns. vihreässä luettelossa, sen siirto ei vaadi jättesiirtolupaa, vaan noudatetaan jätteiden valvonnasta annettuja yleisiä säädöksiä (ks. kappale 2.2). Samaa menettelyä noudatetaan myös siirrettäessä JSA:n liitteessä IIIB mainittuja jätteitä hyödynnettäväksi EU:n sisällä. Muussa tapauksessa myös hyödynnettäväksi siirrettävälle jätteelle tarvitaan jättesiirtolupa.

Valvonnassa EU:n sisäisiä jättesiirtoja koskevat samat säännöt kuin siirtoja kolmansiin maihin tai kolmansista maista. Tulli ei sisäisissä siirroissa tee eräkohtaista valvontaa. Tullilla on kuitenkin toimivalta valvoa myös sisäisiä siirtoja ja Tullille on pyydettyessä esitettävä siirtoasiakirja ja lupapäätökset (tai ns. vihreiden jätteiden siirroissa liite VII) ja kuljetusyrityksen jätehuoltorekisteröinnin osoittava ote.

Rajoituskäsikirja
 Jätteiden kansainväliset siirrot
 21.5.2024

Kaavio jätesiirojen valvonnasta

Yllä esitetään kaavio jätesiirojen valvonnasta. Vastaa kaaviossa esitettyihin kysymyksiin järjestyksessä kyllä tai ei –vastauksilla. **Onko kyse jätteestä?** Mikäli vastaat ei, siirtoa ei valvota jätesiirotona. Mikäli vastaat kyllä, vastaa myös seuraavaan kysymykseen: **Onko kyse niin sanotusta vihreästä jätteestä?** Mikäli vastaat ei, siirto vaatii jätesiirotoluvan. Mikäli vastaat kyllä, vastaa myös seuraavaan kysymykseen: **Viedäänkö tai tuodaanko jäte hyödynnettäväksi?** Mikäli vastaat ei, siirto vaatii jätesiirotoluvan. Mikäli vastaat kyllä, vastaa myös seuraavaan kysymykseen: **Viedäänkö jäte hyödynnettäväksi EU:n tai OECD:n ulkopuoliseen maahan?** Mikäli vastaat ei, jätettä saa tuoda tai viedä ilman jätesiirotolupaa (tarvitaan JSA:n liite VII). Mikäli vastaat kyllä, sinun on tarkistettava maakohtaiset rajoitukset.

3.1 Säädösten vastaiset siirrot

Jätteesiirtoasetuksen vastaisen siirron tapauksessa (esimerkiksi kuljetuksen mukana ei ole jätteesiirtoasetuksen edellyttämää siirtoasiakirjaa tai jäte ei vastaa siirtoasiakirjassa ilmoitettua jätettä) saapumis-, vienti- tai poistumistullitoimipaikan on pidätettävä tavara (hallinnollinen toimenpide), ilmoitettava asiasta Sykelle ja varmistettava jätteen pidättäminen, kunnes Sykeltä saadaan ohjeet jatkotoimista.

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

Myös EU:n sisäisissä jätesiiroissa laittomaksi epäilty siirto on pysäytettävä ja siitä on ilmoitettava Sykelle.

3.1.1 Kuljetusyritysten valvonta jätesiiroissa

Suomessa jätettä kuljettavan yrityksen on oltava rekisteröitynyt tai merkitty jätehuoltorekisteriin Suomessa. Lisäksi jätesiirotulupaa edellyttävissä siirroissa jätettä kuljettava yritys tulee olla hyväksytty jätesiirotuluvassa.

Suomeen saapuvat jätekuljetukset:

Tulli pysäyttää Suomeen saapuvan kuljetuksen, jos kuljetusyrityksellä ei ole jätehuoltorekisteröintiä Suomessa ja/tai yritystä ei ole hyväksytty jätesiirotuluvassa. Tulli käännyttää kuljetuksen rajalta, jos kuljetusta ei järjestellä uudestaan sallitulle kuljetusyritykselle. Tulli lähettää kuljetuksen mukana olevat asiakirjat ja lyhyen selvityksen tapauksesta sähköpostilla Sykelle.

Suomesta lähtevät jätekuljetukset:

- A. Tulli pysäyttää Suomesta lähtevän luvanvaraisen jätekuljetuksen, jos kuljetusyritystä ei ole hyväksytty jätesiirotuluvassa. Kuljetus tulee joko järjestellä uudestaan tai palauttaa lähtöpaikkaan. Tulli lähettää kuljetuksen mukana olevat asiakirjat ja lyhyen selvityksen tapauksesta sähköpostilla Sykelle. Jos kuljetusyritykseltä puuttuu lisäksi asianmukainen jätehuoltorekisteriote, Tulli lähettää sähköpostin myös Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle.
- B. Tulli antaa kuljetuksen jatkaa, jos Suomesta lähtevän jätekuljetuksen kuljetusyritys on hyväksytty jätesiirotuluvassa, tai kyseessä on ns. vihreän jätteen siirto, mutta yritykseltä puuttuu jätehuoltorekisteröinti tai rekisteröinti ei kata ko. jätettä. Tulli lähettää kuljetuksen mukana olevat asiakirjat ja lyhyen selvityksen tapauksesta sähköpostilla Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Sykelle.

4 Jätteen määrittäminen käytännön valvonnassa

Maasta toiseen siirrettävän aineen tai esineen haltijalla tai kuljetuksen järjestäjällä on velvollisuus osoittaa, että siirrettävä aine tai esine ei ole jätettä. Tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset voivat vaatia asiakirjatodisteita sen varmistamiseksi, ettei kyseessä ole jätesiiro.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kansainvälisiä siirtoja koskevista vaatimuksista on lisäksi säädetty valtioneuvoston asetuksella sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (519/2014, Liite 6).

Mikäli jätteeksi todettu aine tai esine on tarkoitus siirtää maan rajojen yli, sen jäteluokka on määriteltävä ja siirron luvanvaraisuus tarkistettava ennen siirtoa.

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

4.1 Jätteen tunnistaminen

Kun aine tai esine tuodaan maahan tai viedään maasta, tulee selvittää, onko kyseessä jäte. Aineet ovat yhtenäistä massaa kuten tuhkaa, kuonaa, muovi- tai kiviainespitoista murskaa tai nestemäistä jäteöljyä. Esineet ovat puolestaan tuotteita tai osatuotteita kuten jääkaappeja, polkupyöriä tai niiden osia. Esine voi muuttua aineeksi, jos sitä käsitellään tavalla, joka poistaa sen yksilöllisen käyttötarkoituksen. Esimerkiksi käytetty rengas on esine, mutta siitä valmistettu rengasmurske on ainetta. Jaottelu esineen ja aineen välillä ei ole aina yhtä yksiselitteistä. Jaottelulla ei kuitenkaan ole itseisarvoa, vaan se toimii apuna jätteen tunnistamisessa.

Jätteen tunnistamisessa keskeistä on materiaalin (aineen) nimi, alkuperä ja valmistusaste ja/tai sen soveltuvuus raaka-aineeksi sellaisenaan. Materiaalin arvosta ei voi välttämättä päätellä sitä, onko kyseessä jäte vai ei – myös jäte voi olla arvokasta. Esineiden kohdalla keskeistä on arvioida, soveltuvatko ne sellaisenaan alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa.

4.1.1 Asiakirjanäyttö ja pakkaustapa

Viranomaisen voi pyytää nähtäväksi asiakirjoja sen selvittämiseksi, onko kyseessä jäte vai ei. Asiakirjoja voidaan pyytää mm. aineen tai esineen alkuperästä, vastaanotto paikasta, toimintakunnosta ja siitä, ettei aine tai esine ole jätettä.

Kun arvioidaan, onko kyseessä jäte vai ei, tarkastellaan myös esineen tai aineen pakkaustapaa ja suojaamista kuljetuksen ja käsittelyn aikana.

Valvontaviranomaiset voivat päättää, että aine tai esine on jätettä, jos riittäviä todisteita ei ole toimitettu viranomaisten asettamassa määräajassa. Tällöin kuljetusta tai siirtoa voidaan käsitellä laittomana jätesiirotona.

4.2 Esineiden jäteominaisuuden tunnistaminen

Esineen määrittelyä jätteeksi käsitellään jätelain 5 §:ssä. Esine on jätettä, jos esineen haltija on poistanut sen käytöstä, aikoo poistaa sen käytöstä tai on velvollinen poistamaan sen käytöstä. Käytöstä poistamisella ei tarkoiteta omistusoikeudesta luopumista, vaan esineen alkuperäisen käyttötarkoituksen muuttumista. Tällöin esimerkiksi jätekeskukseen luovutettu polkupyörä on jäte ja se pysyy jätteenä, kunnes se korjataan käyttökelpoiseksi. Jo kerran käytöstä poistetut esineet voivat siis rajautua jätteen käsitteen ulkopuolelle, jos ne otetaan korjattuina uudelleen käyttöön.

Taulukko 1. Esimerkkejä esineistä.

Ei jätettä	Jätettä	EY:n jäteluettelon mukainen koodi
Käytetty ehjä tuoli	Rikkinäisen tuolin osat	20 03 01
käytetyt, alle 10 vuotta vanhat renkaat, joissa	yli 10 vuotta vanhat tai säädösten vastaiset renkaat	16 01 03

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

kulutuspintaa jäljellä (vähintään 1,6 mm)		
Käytetty auto*	Käytöstä poistettu* tai rikkinäinen auto	16 01 04* ¹ tai 16 01 06

* Ajoneuvon toimintakunto tulee osoittaa erillisellä korjauskelpoisuustodistuksella, jos katsastus ei ole voimassa tai ajoneuvo on vaurioitunut.

[Ajoneuvojen korjauskelpoisuustodistuksen malliasiakirja löytyy ymparisto.fi -verkkosivuilta.](#)

4.2.1 Käytetyt sähkö- ja elektroniikkalaitteet

Kun käytettyjä sähkö- ja elektroniikkalaitteita siirretään maasta toiseen tuotteena (ei jätteenä), tulee toimintakunto osoittaa esimerkiksi testaustodistuksella.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevat asiakirjat:

- Viejän tai haltijan ilmoitus, jonka mukaan siirto ei sisällä jätettä
- Kuljetusasiakirja (CMR-asiakirja tai rahtikirja)
- Vastuussa olevan henkilön ilmoitus vastuustaan
- Jäljennös laskusta ja sopimuksesta, jossa todetaan, että laitteet on tarkoitettu välittömästi uudelleenkäyttäväksi ja että ne ovat täysin toimintakunnossa
- Asiakirjat toimintakunnon testauksesta ja vaarallisten aineiden arvioinnista
 - kopio tuloksista myös kyseisiin laitteisiin kiinnitettynä

[Laitteiden toimintakunnon testauksen mallilomake löytyy ymparisto.fi -verkkosivuilta.](#)

Osaa vaatimuksista ei sovelleta, jos on asiakirjanäyttöä siitä, että siirto tapahtuu yritysten välisen siirtosopimuksen nojalla uudelleenkäytön tarkoituksessa, ja laitteet lähetetään takaisin tuottajalle tai tämän puolesta toimivalle kolmannelle osapuolelle korjattaviksi takuun nojalla, tai ammattikäyttöön tarkoitetut laitteet lähetetään kunnostettaviksi tai korjattaviksi OECD-maissa tai perussyyanalyysejä varten päteväen sopimuksen nojalla.

- a) sähkö- ja elektroniikkalaitteet lähetetään viollisina takaisin tuottajalle tai tämän puolesta toimivalle kolmannelle osapuolelle korjattaviksi takuun nojalla; tai
- b) ammattikäyttöön tarkoitetut käytetyt sähkö- ja elektroniikkalaitteet lähetetään tuottajalle tai tämän puolesta toimivalle kolmannelle osapuolelle tai kolmannen

¹ Tähdellä (*) merkittyihin nimikkeisiin kuuluvat jätteet ovat vaarallisia jätteitä, jollei jätelain 7 §:n tai 112 §:n nojalla yksittäistapauksessa toisin päätetä.

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

osapuolen laitokseen OECD-maissa pätevän sopimuksen nojalla kunnostettaviksi tai korjattaviksi; tai

- c) ammattikäyttöön tarkoitetut vialliset käytetyt sähkö- ja elektroniikkalaitteet, kuten terveydenhuollon laitteet, lähetetään tuottajalle tai tämän puolesta toimivalle kolmannelle osapuolelle perussynanalyysia varten pätevän sopimuksen nojalla.

Edellä kuvattujen poikkeuksien a) b) tai c) mukaisia siirtoja koskevat vaatimukset:

- Riittävä suojaus vahingoittumiselta
- Ilmoitus, jonka mukaan siirto ei sisällä jätettä
- Yritysten välinen siirtosopimus
- Asiaankuuluva kuljetusasiakirja
- Ilmoitus vastuusta

[Ohje viranomaisille sähkö- ja elektroniikkalaitteiden viennistä](#)

4.2.2 Käytetyt ajoneuvot

Siirrettäessä käytettyjä ajoneuvoja maasta toiseen tuotteena (ei jätteenä), niiden toimintakunto tulee osoittaa voimassa olevalla katsastustodistuksella tai erillisellä ajoneuvon korjauskelpoisuuden osoittavalla todistuksella.

Käytettyjen ajoneuvojen vientiin liittyvät asiakirjat:

Ajoneuvon kauppaan ja/tai omistusoikeuden siirtoon liittyvän laskun/kuitin ja sopimuksen kopio sekä kun kyseessä on toimiva käytetty ajoneuvo, vakuutus siitä, että ajoneuvo on täysin toimiva ja ajokuntoinen.

Kopio asiakirjoista, jotka osoittavat, että siirrettävää ajoneuvoa ei luokitella jätteeksi:

1) Toimivan käytetyn ajoneuvon tapauksessa:

- a) rekisteröintitodistus, jossa merkintä voimassa olevasta katsastuksesta tai
- b) rekisteröintitodistus ja todistus, että ajoneuvon on arvioinut/testannut toimiluvan saanut tarkastaja katsastusmenettelyn mukaisesti

2) Korjauskelpoisen käytetyn ajoneuvon tapauksessa rekisteröintitodistuksen lisäksi:

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

- ”Korjauskelpoinen ajoneuvo” -todistus / EU:n yhteyshenkilöiden ohje N:o 9; liite 3 (ohessa) tai muu vastaavat tiedot sisältävä todistus
- Maan rajan ylittävää siirtoa järjestävän haltijan ilmoitus siitä, että ajoneuvo ei ole jätettä.

[Ohjeita ajoneuvojen ja auton varaosien vientiin löytyy ymparisto.fi -verkkosivulta.](https://ymparisto.fi)

4.3 Aineiden jäteominaisuuden tunnistaminen

Jätelain 5 § koskee myös aineen määrittelyä jätteeksi. Aineidenkin kohdalla selvitetään, onko aineen edellinen haltija poistanut sen käytöstä, aikooko nykyinen haltija poistaa sen käytöstä tai onko tämä velvollinen poistamaan sen käytöstä. Aineiden kohdalla hyvin keskeistä on niiden synty tapa. Usein on ratkaisevaa, onko aine valmistettu tarkoituksellisesti vai onko se syntynyt jonkin muun prosessin seurauksena. Tarkoituksellisesti valmistetut ja tuotteille asetettavat laatuvaatimukset täyttävät aineet ovat jätteen määritelmän ulkopuolella. Sama koskee jätelain 5 a §:n mukaisia sivutuotteita, jotka ovat käyttökelpoisia sellaisenaan tai sen jälkeen, kun niitä on muunnettu enintään tavanomaisen teollisen käytännön mukaisesti.

Taulukko 2. Esimerkkejä aineista.

Aine	Tuote	Jätettä	EY:n jäteluettelon mukainen koodi
Ruokaviraston hyväksymä lannoite, jonka valmistuksessa on käytetty metalliteollisuuden kuonajätettä	X		
Teräksen valmistuksessa syntyvä kuona		X	10 02 02
Fosforihappotehtaalla valmistettu fosforihappo	X		
Fosforihapon valmistuksessa syntyvä kipsi		X	06 09 04 tai 06 09 03*

4.4 Jätteeksi luokittelun päättyminen (ei enää jätettä, end-of-waste)

Jätteeksi luokittelu voi päättyä ja jäte lakata olemasta jätettä, jos jätelain 5 b §:n määritelmän mukaiset ns. ei enää jätettä (EEJ) -edellytykset täyttyvät.

Tällä hetkellä yksityiskohtaiset EU:n ei enää jätettä –kriteerit on määritetty seuraaville jättejakeille: rauta- teräs- ja alumiiniromu, lasimurska sekä kupariromu. EU:n asetukseen perustuvat EEJ –kriteerit ovat voimassa kuitenkin vain EU:n alueella, mikä tulee huomioida EU-maan ja kolmannen maan välisessä jättesiirrossa.

Jätteeksi luokittelun päättyminen voi perustua myös kansallisiin säädöksiin tai päätöksiin. Suomessa on määritelty kansalliset EEJ-kriteerit betonimurskeelle. Myös muiden jätteiden

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

jätteeksi luokittelu voi päättyä, jos toimivaltainen viranomainen on päätöksessään ratkaissut, että aine tai esine on hyödyntämistoimen seurauksena lakannut olemasta jätettä.

4.4.1 Menettelyt EEJ-erien viennissä ja tuonnissa

Viejän velvollisuus on selvittää, hyväksyykö vastaanottavan EU-maan viranomainen kansalliseen säädökseen tai päätökseen perustuvan jätteeksi luokittelun päättymisen tai EU:n ulkopuolisen maan viranomainen EU:n asetukseen tai kansalliseen säädökseen tai päätökseen perustuvan jätteeksi luokittelun päättymisen.

Mikäli EU:n asetuksen perusteella EEJ:ksi luokiteltu erä viedään EU:n ulkopuolelle maahan tai tuodaan sen ulkopuolelta maasta, joka pitää erää jätteenä, sovelletaan siirrossa tiukemman maan kantaa ((EY) N:o 1013/2006, 28 artikla) ja erää käsitellään jätteenä, jolloin jätesiiro edellyttää joko ns. vihreän jätteen siirtomenettelyn tai lupamenettelyn noudattamista tai kyseeseen voi tulla vientikielto.

Kustakin tuotetusta tai EU:n alueelle tuodusta EEJ-erästä tulee tehdä vaatimustenmukaisuusilmoitus. Ilmoitus on toimitettava EEJ-lähetysten seuraavalle haltijalle. Asetus ei edellytä, että ilmoitus seuraa lähetystä. Tullaukseen se on kuitenkin liitettävä. Viranomainen voi pyytää vaatimustenmukaisuusilmoituksen nähtäväkseen esimerkiksi tarkastuksen yhteydessä, mikäli epäilee, että lähetys ei täytä EEJ-kriteerejä (esim. metallin seassa on liian paljon muuta materiaalia, tai öljyä on nähtävissä). Mikäli vaatimustenmukaisuusilmoitusta ei ole tehty asianmukaisesti tai sitä ei ole saatavilla, lähetys tulkitaan jätteeksi ja siihen sovelletaan jätteensiirtoasetusta (EY) N:o 1013/2006.

EEJ –metalleilla on omat tullinimikkeet, joihin ei voi luokitella muita metalliromuja.

5 Säädosperusta

5.1 Jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskeva lainsäädäntö

Jätteiden kansainvälisten siirtojen valvonta perustuu kansainvälisiin sopimuksiin ja säädöksiin sekä kansalliseen lainsäädäntöön.

Jätteiden kansainvälisiä siirtoja koskevat kansainväliset sopimukset on EU:ssa saatettu voimaan antamalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1013/2006 jätteiden siirrosta eli ns. jätteensiirtoasetus (JSA). Asetuksella annetaan säännökset hyödynnettävien ja loppukäsiteltävien jätteiden siirroissa sovellettavista valvontamenettelyistä. Jätesiirojen valvonnan harmonisointi maailmanlaajuisesti perustuu Baselin yleissopimukseen vaarallisten jätteiden siirrosta sekä OECD:n päätökseen jätteiden siirrosta hyödynnettäväksi OECD/LEGAL/0266. Sääntelyä täydentävät eräät muut asetukset ja direktiivit.

Jätteensiirtoasetusta on Suomessa täydennetty kansallisella lainsäädännöllä. Jätteiden

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

kansainvälisiä siirtoja koskevia säännöksiä sisältyy jätelakiin (646/2011) ja jäteasetukseen (978/2021) sekä rikoslain ympäristörikoksia koskevaan lukuun 48. Jäteasetuksen liitteessä 3 on jäteluettelo yleisimmistä jätteistä sekä vaarallisista jätteistä.

5.2 Jätteen määritelmä jätelaissa ja -asetuksessa

Jätelain 5 §:ssä jätteellä tarkoitetaan ainetta tai esinettä, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä. Erotuksena jätteestä jätelain 5 a §:ssä määritellään, milloin aine tai esine ei ole jäte, vaan sivutuote ja 5 b §:ssä kriteerit sille, milloin aine tai esine on lakannut olemasta jätettä (ei enää jätettä –kriteerit; EEJ). Jätelain 6 § mukaan vaarallisella jätteellä tarkoitetaan jätettä, jolla on jokin vaarallinen ominaisuus, ts. jäte on palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen, muuten terveydelle vaarallinen, ympäristölle vaarallinen tai jätteellä on muu vastaava ominaisuus (vaaraominaisuus).

Jätteiden vaaraominaisuuksia arvioitaessa on sovellettava vahvistettuja perusteita (jäteasetuksen Liite 3).

Aineen pitoisuuden raja-arvot jätteessä ilmaistaan painoprosenteina. Vaarallisten jätteiden kuljetuksissa noudatetaan VAK -lainsäädäntöä.

Jäteasetuksen liitteessä 3 yleisimpien jätteiden sekä vaarallisten jätteiden jäteluettelossa luetellaan eri jättemateriaalit nimeltä. Jokaisella jätenimikkeellä on oma numerokoodi. Jäteluettelossa säädetään nimenomaisesti, ettei se sisällä kaikkia jätteitä eivätkä siinä mainitut esineet tai aineet aina ole jätteitä. Jäteluetteloa sovelletaan silloin, kun aine tai esine täyttää jätelain 5 §:ssä tarkoitetut jätteen tunnusmerkit.

5.3 Jätteen luokittelu jättesiirroissa

Jätteesiirtoasetuksessa jätteet on jaoteltu hyödynnettäviksi (engl. recovery) tai huolehdittaviksi (engl. disposal) jätteiksi. Tässä käsikirjassa käytetään loppukäsittely -sanaa huolehtiminen -sanan sijasta.

Jätteiden loppukäsittely koskee menetelmiä, jotka on lueteltu jäteasetuksen liitteessä 2 (koodit D1-D15). Loppukäsiteltävät jätteet on yleensä tarkoitus tuhota tai sijoittaa jonnekin lopullisesti, jotta niistä ei olisi vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Tyypillistä loppukäsittelyssä on myös, että jätteen haltija joutuu maksamaan jätteen vastaanottajalle jätteen käsittelystä. Kaikki loppukäsiteltäväksi toimitettavien jätteiden siirrot vaativat aina jätesiirtoluvan riippumatta siitä, onko jätteillä vaaraominaisuuksia.

Hyödynnettäväksi tarkoitetut jätteet käytetään hyväksi esimerkiksi raaka-aineena tai energiana. Tällaisella jätteellä on yleensä myös taloudellista arvoa jätteen luovuttajalle. Hyödyntämistoiminnot on lueteltu jäteasetuksen liitteessä 1 (koodit R1-R13).

Jätteet on jätteesiirtoasetuksessa jaettu vaarallisiin ja ns. vihreisiin jätteisiin. Ns. vihreässä luettelossa (jätteesiirtoasetus liite III tai IIIA) mainitut jätteet ovat vaarattomia

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

jätteitä, joita voidaan siirtää OECD-alueella hyödynnettäväksi ilman jätesiirtolupaa. EU:n sisällä menettely koskee myös liitteeseen IIIB kuuluvia jätteitä. Jätteet, joihin sovelletaan kirjallista ennakoilmoitus- ja hyväksyntämenettelyä, on puolestaan lueteltu jätteensiirtoasetuksen liitteessä IV. Tässä luettelossa mainitut jätteet vaativat aina jätesiirtoluvan. Jätteisiin, joita ei mainita edellä mainituissa liitteissä (luokittelemattomat jätteet), sovelletaan samaa käytäntöä kuin vaarallisiin jätteisiin. Myös ns. vihreiden jätteiden siirrot vaativat jätesiirtoluvan, mikäli jätteet ovat saastuneet jollain muulla aineella siinä määrin, että niiden katsotaan kuuluvan vaarallisten ominaisuuksiensa vuoksi vaarallisiin jätteisiin, jätteen hyödyntäminen ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla estyy tai jätteet viedään loppukäsiteltäväksi.

Yhteystiedot

Epäselvissä tapauksissa voi ottaa yhteyttä Suomen ympäristökeskukseen:

Puhelinvaihe: +358 295 251 000

Sähköpostiosoite: wasteshipments@syke.fi

Lisätietoja ja ohjeistusta

Lisätietoja kansainvälisistä jätesiirroista löytyy Suomen ympäristöhallinnon verkkosivuilta [Jätteiden kansainväliset siirrot \(ymparisto.fi\)](https://www.ymparisto.fi/jatteiden-kansainvaliset-siirrot).

Sivuilla on lähinnä toimijoille suunnattua ohjeistusta mm. käytetyn elektroniikan, käytettyjen autojen sekä autojen varaosien vienneistä. Samoin sivuilta löytyvät mallit jätteensiirtoasetuksen liitteiden IA, IB ja VII mukaisista asiakirjoista.

Rajoituskäsikirja
Jätteiden kansainväliset siirrot
21.5.2024

Sovellettava lainsäädäntö

1. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1013/2006 jätteiden siirrosta
 - Ns. vihreä jäteluettelo (liite III)
 - Ns. keltainen jäteluettelo (liite IV)
2. Jätelaki (646/2011)
3. Jäteasetus (978/2021)
 - Jätteiden hyödyntämistoiminnot (liite 1)
 - Jätteiden loppukäsittelytoiminnot (liite 2)
 - Jäteluettelo yleisimmistä jätteistä sekä vaarallisista jätteistä (liite3)
4. Komission asetus (EU) N:o 1357/2014 jätedirektiivin liitteen III korvaamisesta (ominaisuudet, jotka tekevät jätteistä vaarallisia)
5. Komission asetus (EY) N:o 1418/2007 jätteiden vientirajoituksista OECD:n ulkopuolelle
6. Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta (519/2014)

Keskeinen jätesiirtolainsäädäntö löytyy kootusti [ympäristöhallinnon verkkosivuilta.](#)